משנה · אחרונים · פתח עינים · סדר טהרות

פתח עינים על משנה ידים

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

פתח עינים על משנה ידים

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/פתח-עינים-על-משנה-ידים/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161422 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 4
פרק ג 4
משנה ב 4
פרק ד 5
משנה ג 5
משנה ה 5

פרק א

משנה א

ראיתי להרב יעב"ץ בספר לחם שמים שכתב וז"ל בהקדמת פירוש הרמב"ם למסכתא זו כתוב נקדים וכו' נטילת ידים היא מחוייבת לאוכל פת. ואפילו היה חולין אמרו כל שטבולו במשקה צריך נט"י וכו' ולא אבין לו כי הפת צריכה נט"י אף בלא טבול משקה. ומ"ד טבול במשקה בעי נט"י גם בפירות וירקות בעי נט"י עכ"ל ותימה עליו שעירב דברי הרמב"ם והם שני דינים. וכונת הרמב"ם פשוטה כי הוא אמר נט"י מחוייבת לאוכל פת ואפילו היה חולין ואחר זה כתב אמרו כל שטבולו במשקה צריך נט"י וזהו אפילו לפירות וירקות והוא דין אחר. ואח"כ כתב אכן פירות של חולין אין חייבין נט"י חוזר לאוכל פירות ואינם מטובלים במשקה דדוקא פת צריך נט"י ולא פירות. ואח"כ כתב אמרו הנוטל ידיו לפירות הרי זה מגסי הרוח וזה פשוט ומבואר וכן הרמב"ם בחיבורו פ"ו דברכות כתב אוכל פת ואפילו חולין וכו' וכן כל דבר שטיבולו במשקה וכו' ע"ש:
ודע דבפירוש הרא"ש שם הביא דברי הרמב"ם הנזכרים ושם הלשון יותר מתוקן כאשר עיניך תחזינה משרים [כמדומה שזה [ש]הביא דברי הרמב"ם הנזכרים הוא הגהה ואינו מהרא"ש]:

משנה ב

ואין נוטלים לידים אלא בכלי. ספוג מלא מים וסמך וסח"ט על ידיו לא עלתה לו נטילה דספוג אינו כלי כדתנן פ"ו דפרה. מורינו הרב מר קשישא מהר"ם מזרחי זלה"ה בספר אדמת קדש ח"ב סימן ה'. והדברים פשוטים:

משנה ג

ונשתנו מראיהן. הרב תי"ט הביא דברי הרא"ה דמייתי מרן בב"י סימן ק"ס ועיין מה שכתבתי בעניותי בספרי הקטן ברכי יוסף שם בס"ד:

פרק ג

משנה ב

אין דנין דברי תורה מדברי סופרים וכו'. עיין מה שכתבתי אני בעניי בספרי הקטן מחזיק ברכה א"ח ריש סימן מ"ז בס"ד:

פרק ד

משנה ג

הלכה למשה מסיני שעמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית. מרן בכסף משנה פ"ו דמתנות עניים כתב דהל"מ לאו דוקא. וכן כתבו רבינו שמשון והרא"ש על משנתנו דהל"מ לאו דוקא. ומיהו הר"ש אחר התוספתא שהביא כתב דמשמע מהתוספתא שהיא הל"מ ממש וכ"כ רבינו עובדיה. וק"ק על מרן דלא זכר מ"ש הר"ש מהתוספתא. הן אמת דמהר"ש בפירושו משמע קצת דלא חייש למשמעות התוספתא. ומ"מ קשה על מרן דמדברי הרמב"ם בהקדמתו לסדר זרעים מוכח בהדיא דהרמב"ם סובר דהוא הל"מ. ואחר זמן רב ראיתי למהר"ש אבוהב בספר דבר שמואל סוף סימן נ"א שכתב דמ"ש הרמב"ם בהקדמתו לסדר זרעים לאו דוקא ע"ש ולי ההדיוט דבריו קשים לשמוע. ועוד כתבתי בעניותי בזה במקומו בס"ד:

משנה ה

עד שיכתבנו אשורית. עמ"ש הרמב"ם בפירושו. ועמ"ש אני בעניי בקונטרס זה לעיל ריש פ"ק דמגילה בס"ד ומשם באר"ה: